

Výrok 2.

Karasov výrok by sa nemal čítať izolovane iba cez slová „jediná demokratická strana“. V celej odpovedi sám vysvetľuje, čo tým myslí: KDH podľa neho „nevisí na jednom človeku“, predseda „nemôže robiť, čo chce“, rozhodujú krajské rady, predsedníctvo a o veciach sa hlasuje. Ide teda skôr o politické hodnotenie miery vnútrostraníckej demokracie než o technické tvrdenie, že iné strany nemajú žiadne demokratické orgány.

Pri doslovnom čítaní je slovo „jediná“ nepochybne prehnané. Aj PS, Smer, Hlas, SaS či ďalšie strany majú vo svojich stanovách snem, predsedníctvo, rady alebo regionálne štruktúry. Lenže samotná existencia orgánov ešte nehovorí, akú majú reálnu váhu. Podstatné je, či moc zostáva sústredená najmä v rukách predsedu a centrálného vedenia, alebo či je významne rozložená medzi členov, miestne kluby, okresy a kraje.

Práve tu má Karasova argumentácia vecné jadro. V KDH o prijatí bežného člena spravidla rozhoduje kresťanskodemokratický klub, nie centrálnne predsedníctvo. Klub je základnou organizačnou jednotkou hnutia a má vlastné rozhodovacie kompetencie vrátane

schvaľovania kandidátok pre komunálne voľby. Krajské rady KDH rozhodujú o kandidátkach do zastupiteľstiev samosprávnych krajov, navrhujú kandidátov na županov a schvaľujú krajské volebné koalície.

Prijímanie členov je však len jeden ilustratívny príklad. Rovnakou optikou by bolo možné prechádzať aj ďalšie vnútrostranícke procesy — tvorbu kandidátok, disciplinárne konania, postavenie regionálnych orgánov, zvolávanie snemu či kontrolu predsedu — a aj tam by sa KDH podľa stanov javilo ako strana s výrazne rozloženou mocou, silným regionálnym prvkom a slabšou závislosťou od rozhodnutia jedného centrálného lídra.

V porovnaní s tým majú viaceré iné strany centralizovanejší model. V PS o prijatí člena rozhoduje predsedníctvo na návrh sekretariátu. V Hľase o prijatí rozhoduje predsedníctvo alebo ním splnomocnený orgán. V Smere má centrálné predsedníctvo výraznú váhu pri celoštátnych kandidátkach. V hnutí Slovensko alebo SNS sú právomoci predsedu ešte silnejšie — pri prijímaní členov, personálnych otázkach alebo tvorbe kandidátok.

Tento záver podporuje aj historická skúsenosť: KDH je jediná zo súčasných relevantných politických strán, ktorá kontinuálne pôsobí od roku 1990 a zároveň patrí medzi strany, ktoré počas svojej existencie vymenili najviac predsedov — s výnimkou SNS. Podstatné však nie je iba samotné číslo, ale spôsob týchto výmen: od Jána Čarnogurského cez Pavla Hrušovského, Jána Figeľu a Alojza Hlinu až po Milana Majerského KDH opakovane preukázalo, že výmena predsedu môže prebehnúť štandardným vnútrostraníckym procesom bez rozpadu strany, bez straty identity a bez premeny hnutia na osobný politický projekt jedného lídra. Aj preto sa KDH môže pri hodnotení vnútrostraníckej demokracie javiť ako osobitný prípad: nejde len o formálne orgány v stanovách, ale aj o dlhodobú politickú prax strany, ktorá dokáže fungovať bez závislosti od jedného predsedu.

Z toho nevyplýva, že ostatné strany sú nedemokratické. Vyplýva z toho však, že KDH sa podľa stanov aj podľa historickej skúsenosti môže oprávnene javiť ako jedna z najviac člensky, regionálne a inštitucionálne ukotvených strán. Preto Demagógova výhrada, postavená najmä na tom, že aj iné strany majú formálne kolektívne orgány, nepostihuje celé jadro Karasovho výroku.

Presnejšie hodnotenie by preto nemalo znieť jednoducho „nepravda“, ale skôr:

Výrok je pri doslovnom čítaní prehnaný, no ide o hodnotiacu politickú skratku s faktickým jadrom. Stanovy KDH ukazujú výraznú úlohu klubov, okresných a krajských štruktúr a kolektívnych orgánov, ktoré obmedzujú moc predsedu. Dlhodobá história KDH zároveň ukazuje, že hnutie dokázalo opakovane meniť predsedov bez rozpadu a bez premeny na osobný politický projekt. Samotný fakt, že aj iné strany majú formálne orgány, ešte nevyvracia Karasovu pointu, že KDH sa v porovnaní s nimi môže javiť ako viac členská, regionálna a menej lídersky centralizovaná strana.